

ACTUALITEITEN WEBINAR

Preventie van dak- en thuisloosheid
onder jongeren en jongvolwassenen

Lia van Doorn
Raymond Kloppenburg
Ed de Jonge

28-01-2022

KENNISCENTRUM
SOCIALE INNOVATIE

Opzet kennissessie

(1) Opening (Lia)

- (a) introductie lectoraat; focus wonen en welzijn; onderzoeksprojecten
- (b) inleiding thema dak- en thuisloosheid van jongeren en jongvolwassenen: doelgroep, routes, beeldvorming

(2) Waarom preventie? Drie perspectieven (Ed)

(3) Integraal model preventie (Raymond)

(4) Afronding (Lia): vervolgstappen: bruikbaarheid en verder onderzoek

Waarom?

Preventie van dak- en thuisloosheid onder jongeren en jongvolwassenen

Inleiding (waarom is 'waarom' belangrijk?)

Professioneel interveniëren vraagt altijd om veelzijdige onderbouwing

- Voor burgers en samenleving: maatschappelijke verantwoording
- Voor organisatie en opdrachtgever: institutionele legitimering
- Voor jezelf: professionele motivatie

Oogst onderzoek (hoe 'doe' je waarom?)

Drie (onderling nauw verweven) perspectieven om het belang van de preventie van dak- en thuisloosheid onder jongeren en jongvolwassenen te onderbouwen (drie W's en drie stemmingen)

Waarom?

Preventie van dak- en thuisloosheid
onder jongeren en jongvolwassenen

[1] Mensenrechtenperspectief: **Wonen is waardigheid** [hoopvol]

Nederlandse grondwet (artikel 22, lid 2): *“Bevordering van voldoende [kwantitatief en kwalitatief] woongelegenheid is voorwerp van zorg der overheid.”* (inspanningsverplichting)

Actieprogramma Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ([2019](#)):
“geen enkele jongere meer op straat” (ambitie)

Raad voor Volksgezondheid en Samenleving ([2020](#)): *“Een veilige woonomgeving is een basisvoorwaarde voor herstel.”* (“de norm”)

Volgende stap: wonen als basaal mensenrecht voor menswaardig bestaan. (SW)

Waarom?

Preventie van dak- en thuisloosheid onder jongeren en jongvolwassenen

[2] Participatieperspectief: **Wonen is welzijn** [somber]

RVS ([2020](#)): Dakloosheid is een extreme vorm van sociale uitsluiting.

Korte samenvatting: sociale uitsluiting werkt door op alle leefgebieden, zoals:

- fysieke, psychische en sociale kwetsbaarheid
- materiële deprivatie en bestaansonzekerheid
- gebrekkige toegang tot sociale en medische voorzieningen
- gebrek aan sociale participatie
- gebrek aan culturele integratie

Het effect: “een negatieve vervreemdende sociale spiraal”.

([Gaetz et al, 2018](#): dit zien we ook bij jongeren)

Waarom?

Preventie van dak- en thuisloosheid onder jongeren en jongvolwassenen

[3] Nuttigheidsperspectief: **Wonen is welvaart** [afstandelijk]

Janssens in rapport voor de Vereniging van Nederlandse Gemeenten ([2019](#)): Preventie speelt zich af in het spanningsveld tussen sociale waarden en maatschappelijke kosten. Kosteneffectiviteit is door complexiteit moeilijk aan te tonen.

RVS ([2020](#)): Kosteneffectiviteit zit vooral in doorbreken van de negatieve spiraal: kosten lopen op naarmate ingrijpen langer uitblijft.

Stichting Zwerfjongeren Nederland ([SZN](#)): Van kostenpost naar investering: investeren in preventie loont (zie afbeelding).

Berekening kosteneffectiviteit

Van opvang naar preventie

De opvang van jongeren is een nuttige besteding, maar hiermee wordt dak- en thuisloosheid niet voorkomen. Wat als we de focus verschuiven van kosten naar investeringen om dak- en thuisloosheid te voorkomen?

12.400

dak- en thuisloze jongeren

€36.000/
€100.000

maatschappelijke kosten
per jongere per jaar

+50%

dak- en thuisloze jongeren
in 2016 t.o.v 2015

2,4 miljard

kosten industrie rondom
dakloze jongeren

scenario opvang

€1,4

kostenreductie per geïnvesteerde euro in
dakloze jongere die op zijn 31ste zelfstandig is

scenario preventie

€2,4

kostenreductie per geïnvesteerde euro in
dakloze jongere die op zijn 24ste zelfstandig is

Investeren in preventie loont

Waarom?

Preventie van dak- en thuisloosheid
onder jongeren en jongvolwassenen

Drie perspectieven (onderling sterk verweven)

[1] Mensenrechtenperspectief: **Wonen is waardigheid** [hoopvol]

[2] Participatieperspectief: **Wonen is welzijn** [somber]

[3] Nuttigheidsperspectief: **Wonen is welvaart** [afstandelijk]

De aantallen in het nieuws

Het beleid (1)

Regeerakkoord Ministerie VRO

- Veel Nederlanders kunnen op dit moment echter geen passende woning vinden. Het is onze prioriteit te zorgen voor een woning voor iedereen, of je nu huurt of koopt.
- het woningtekort voor 'studenten, spoedzoekers, arbeidsmigranten en daklozen' te verkleinen.
- Het plan is de maatschappelijke opvang te vernieuwen en woonplekken te maken met 'passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze mensen'.

Het beleid (2)

Jeugdzorg

Het nieuwe kabinet houdt vast aan de voorgenomen extra bezuinigingen op jeugdzorg van 100 miljoen in 2024 en structureel 500 miljoen euro vanaf 2025,

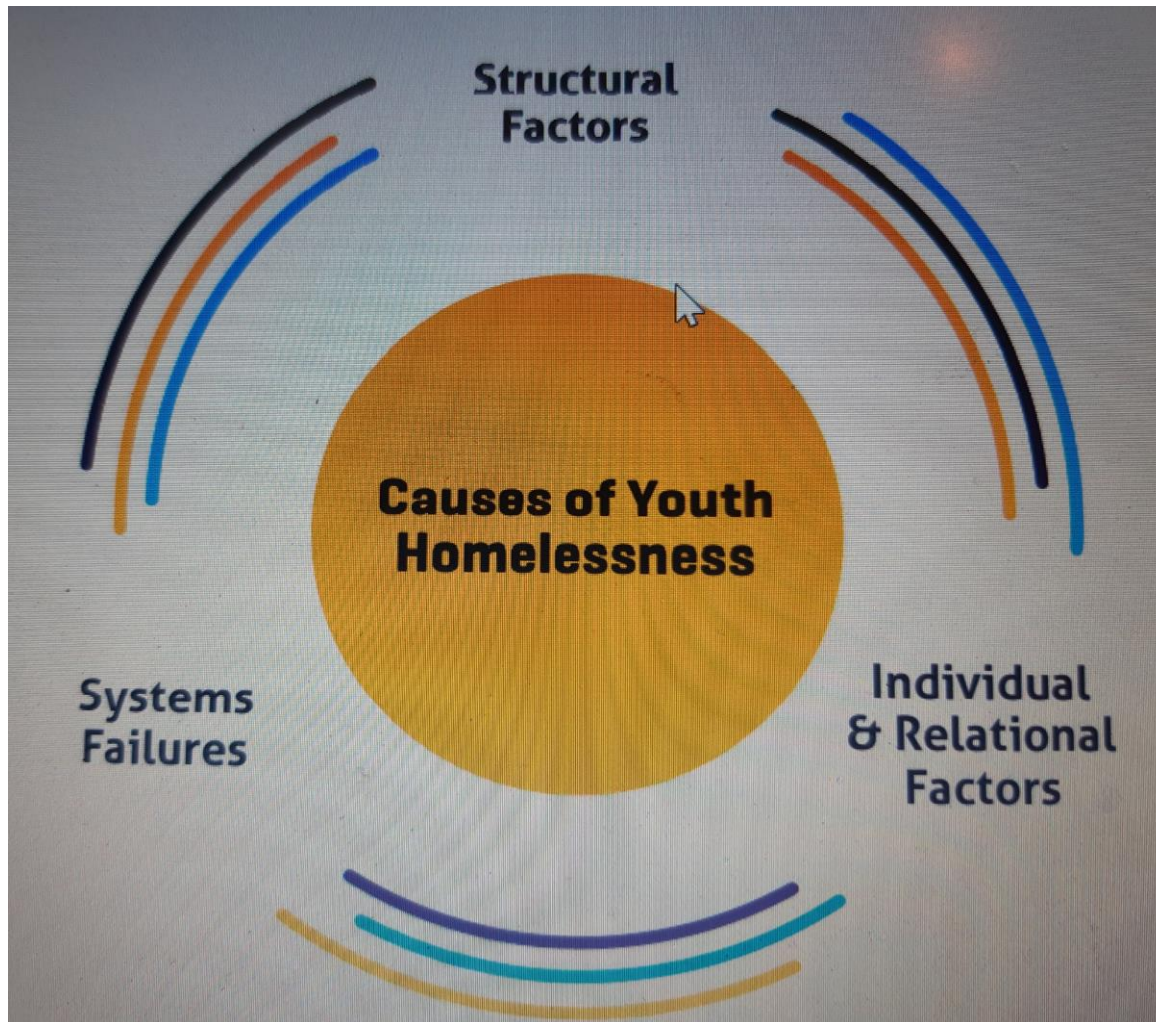
Het beleid (3)

Gemeenten verantwoordelijk

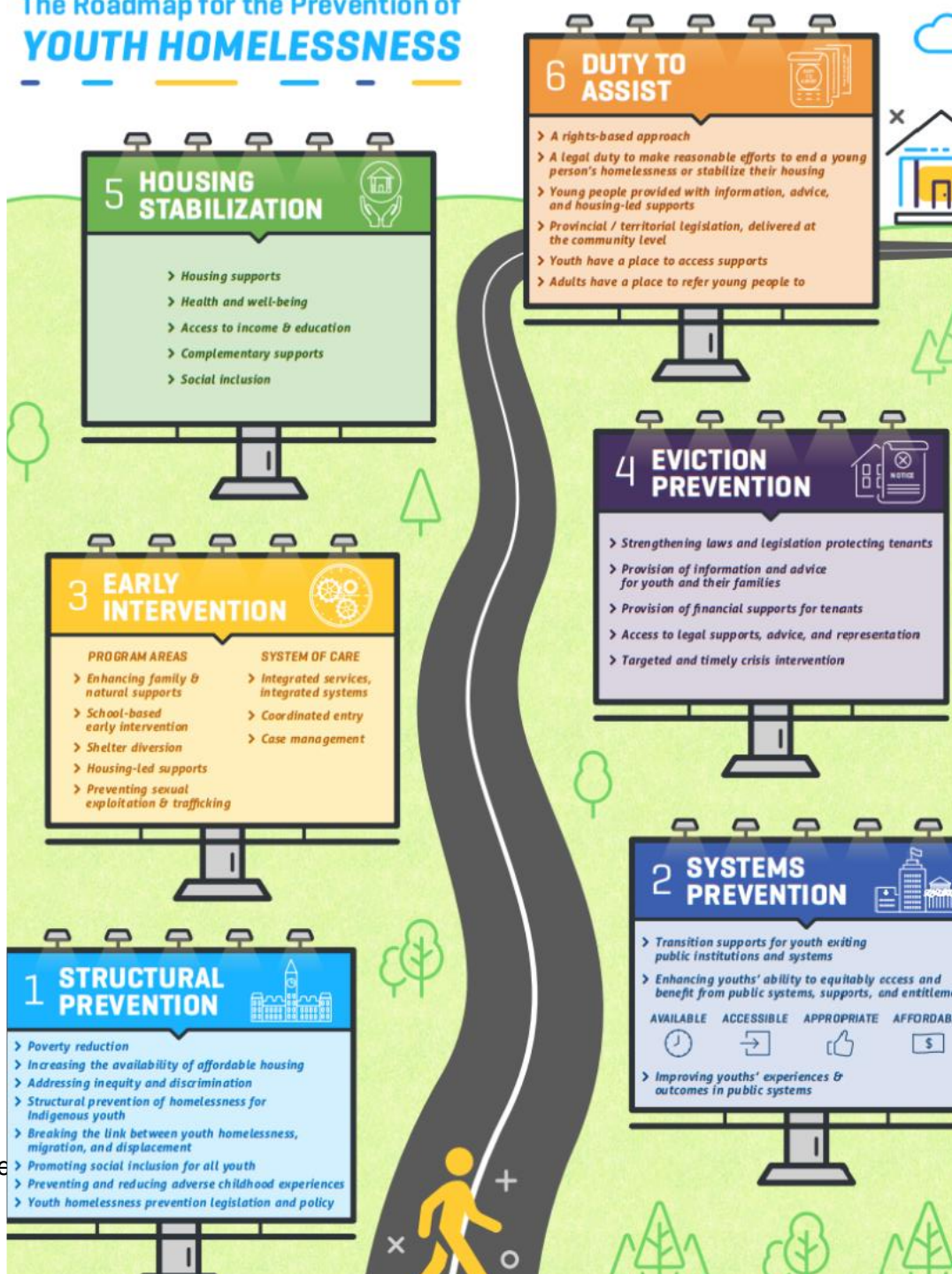

- Alle gemeenten in Nederland moeten voor 1 januari 2022 een plan van aanpak hebben voor de preventie van dak- en thuisloosheid, een van de centrale doelstellingen van Een (t)huis, een toekomst, een brede aanpak van dak- en thuisloosheid.
- Preventie alliantie: team experts ondersteunen gemeenten
- Aanpak daklozen extra woonplekken: jan 2022 10.000 extra woonplekken voor daklozen
- Huisvesting aandachtsgroepen: studenten, arbeidsmigranten, statushouders: 7427 woonruimtes en 1651 verblijfruimtes

De regie

The Roadmap for the Prevention of YOUTH HOMELESSNESS

[Gaetz et al, 2018](#)

Preventie alliantie 7 tips

Investeer in bestaansvoorwaarden, een dak boven je hoofd, inkomen, activiteiten, gezondheid en ‘steunende relaties’

Wees er vroeg bij De belangrijkste pijler van preventie is ‘voorzorg’, oftewel vroeg erbij zijn.

Zorg voor nazorg Wil je dakloosheid voorkomen, vergeet dan de nazorg niet

Breng kansen in beeld Door allerlei vragen te beantwoorden krijgen gemeenten een beeld van hoe het staat met hun preventiebeleid en hoe ze dat kunnen versterken.

Zet cliëntondersteuners in cliëntondersteuners en ervaringsdeskundigen die mensen helpen om hun weg in het systeem te vinden

Geef woningcorporaties een grotere rol

Zet regelingen slim in kostendelersnorm, briefadres, bankslapersregeling, schulden

Wat vraagt dit

The Roadmap for the Prevention of Youth Homelessness helps to fill this gap in our knowledge. It is designed to help service providers, policy makers, communities, advocates, and researchers better understand the meaning of youth homelessness prevention through the provision of a clear definition and a common language for policy and practice.

- Samenwerking over disciplines en domeinen heen.
- Vraagstuk van registreren.
- Regie op lokaal niveau, uitwisseling en afstemming.
- Agenderen van structurele maatregelen ter voorkoming van gebrek aan huisvesting, armoede, gebrekkige toegang tot zorg.

Link naar onderzoeksrapport

HIER KOMT
ALLES SAMEN

■ Preventie van dak- en thuisloosheid onder jongeren en jongvolwassenen

Een verkennend onderzoek

Lectoraat

Innovatieve Maatschappelijke Dienstverlening

Auteurs

Lia van Doorn
Ed de Jonge
Raymond Kloppenburg

Datum

September 2021

Kenniscentrum
Sociale Innovatie

onderwerp
Preventie van dak- en thuisloosheid
onder jongeren en jongvolwassenen

datum
28-01-2022

Contactgegevens

Website lectoraat Innovatieve Maatschappelijke Dienstverlening:

<https://www.hu.nl/onderzoek/innovatieve-maatschappelijke-dienstverlening>

E-mailadressen:

lia.vandoorn@hu.nl

raymond.kloppenbourg@hu.nl

ed.dejonge@hu.nl